

Súd: Okresný súd Námestovo  
Spisová značka: 12C/19/2020  
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5820200823  
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 06. 2023  
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Chlebo  
ECLI: ECLI:SK:OSNO:2023:5820200823.7

## ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Námestovo, sudcom JUDr. Martinom Chlebom, v právnej veci žalobcov: 2/ C. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXX, 3/ T. G., nar. XX.XXXXXX, bytom S. XXXX/X, F., 4/ O.. A. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom U. XXXX/XX, F., 5/ H. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XXXX/XX, F., 6/ M. C., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/XX, H., 7/ M. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom V. XX, H., T. republika, trvale bytom Z. XXX/XX, H., (žalobcovia 2/, 3/, 4/, 5/, 6/ a 7/ aj ako právni nástupcovia po pôvodnom žalobcovi 1/ M. G., nar. XX.XX.XXXX, zomr. XX.XX.XXXX, naposledy bytom U. XXX), všetci žalobcovia právne zastúpení: Mgr. Martin Antal, advokát, so sídlom Seberíniho 1, Bratislava, proti žalovanému: KOOOPERATIVA poisťovňa, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom Štefanovičova 4, Bratislava, IČO: 00 585 441, právne zastúpený: JUDr. Baltazár Mucska, advokát, so sídlom Vajnorská 55, Bratislava, v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy, takto

### rozhodol:

I. Žalovaný je povinný zaplatiť:

žalobkyni 2/ sumu 20.000,- Eur,  
žalobcovi 3/ sumu 10.000,- Eur,  
žalobcovi 4/ sumu 15.000,- Eur,  
žalobcovi 5/ sumu 10.000,- Eur,  
žalobcovi 6/ sumu 20.000,- Eur,  
žalobkyni 7/ sumu 20.000,- Eur,  
a to všetko do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

II. Do dedičstva po M. G., narodenom XX.XX.XXXX, zomrelom XX.XX.XXXX, naposledy bytom U. XXX, p a t r í titulom náhrady nemajetkovej ujmy suma 20.000,- Eur, ktorú sumu j e žalovaný p o v i n n ý zaplatiť do 10 dní od právoplatnosti tohto rozsudku k rukám žalobkyne 2/, ktorá je pre účel úhrady tohto priznaného nároku platobným miestom.

III. Vo zvyšnej časti sa žaloba z a m i e t a.

IV. Žalobcom 2/ až 7/ spoločne a nerozdielne sa voči žalovanému p r i z n á v a nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

### odôvodnenie:

1. Žalobcovia sa žalobou podanou na tunajšom súde dňa 22.04.2020 domáhali, aby súd zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 1/ sumu 20.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobkyni 2/ sumu 20.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovi 3/ sumu 15.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovi 4/ sumu 15.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovi 5/ sumu 15.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy, žalobcovi 6/ sumu 20.000 Eur titulom náhrady

nemajetkovej ujmy a žalobkyni 7/ sumu 20.000 Eur titulom náhrady nemajetkovej ujmy. Zároveň žiadali priznať nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%.

2. Žalobcovia svoj uplatnený nárok odôvodnili tým, že vodič O. S., nar. XX.XX.XXXX, spôsobil dňa 05.03.2018 z dôvodu nesprávnej techniky jazdy ako aj z dôvodu nerešpektovania vodorovného dopravného značenia pri predchádzacom manévri dopravnú nehody, pri ktorej sa čelne zrazil s osobným motorovým vozidlom, ktoré viedla I. C., nar. XX.XX.XXXX. V dôsledku uvedenej dopravnej nehody utrpela I. C. úrazovo-krvácavý šok pri vykrvácaní do dutiny brušnej a okolia zlomením dolných končatín, ktorým zraneniam v Hornooravskej nemocnici s poliklinikou Trstená podľahla dňa 06.03.2018. O. S. bol Okresným súdom Námestovo rozsudkom sp. zn. 6T/135/2018 zo dňa 13.06.2019 odsúdený za prečin usmrtenia (§ 149 ods. 1, 2 písm. a) Trestného zákona poukazom na § 138 písm. b) trestného zákona). Žalobcovia predžalobnou výzvou zo dňa 14.04.2020 vyzvali žalovaného na náhradu nemajetkovej ujmy z titulu uvedenej dopravnej nehody, pričom žalovaný im odpovedal, že na nemajetkovú ujmu im nárok nevznikol. Následok spôsobený protiprávnym konaním O. S. je značný a dotkol sa žalobcov veľmi silným spôsobom, keďže išlo o smrť ich príbuznej. Žalobcovia 1/ a 2/ sú rodičmi zomrelej, žalobcovia 3/, 4/ a 5/ sú bratmi zomrelej a žalobcovia 6/ a 7/ sú deťmi zomrelej. V prípade rodičov zomrelej išlo až do jej smrti o veľmi vrúcny a blízky vzťah, keby boli takmer v dennom kontakte so zomrelou dcérou. Deti zomrelej boli s matkou rovnako tak vo veľmi úzkom citovom kontakte a to saj napriek tomu, že išlo o dospelých ľudí. Súrodenci zomrelej utrpeli taktiež nenapraviteľný zásah do rodinného života tým, že prišli o sestru, ktorá zomrela predčasne pri dopravnej nehode, nie vlastnou vinou. Vzniknutý následok je nereparovateľný a zásah do osobnej sféry žalobcov je veľmi citeľný. V dôsledku smrti zomrelej došlo k narušeniu celistvosti ich rodiny a bolo zasiahnuté do ich súkromného a rodinného života, pričom následky sú trvalé a neodstrániteľné, keď ochudobnenie žalobcov v citovej oblasti je nenapraviteľné. Žalobcovia smrťou zomrelej stratili jej lásku a radosť s ňou prežívanú, zároveň utrpeli citovú ujmu spočívajúcu v nepríjemných pocitoch úzkosti, smútku, zúfalosti a šoku zo smrti blízkej osoby.

3. Žalovaný žiadal žalobu v celom rozsahu zamietnuť a priznať mu nárok na náhradu trov konania.

4. Žalovaný svoj postoj odôvodnil tým, že neboli preukázané dostatočné dôvody na priznanie peňažnej náhrady nemajetkovej ujmy, keďže tá je posledným spôsobom náhrady nasledujúcim iné formy satisfakcie. Namietal konštrukciu žaloby, ktorú považoval za rozpornú s poslaním inštitútu náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch, keď bol žalovaným len poisťovateľ, ktorý do práv žalobcov nijako nezasiahol. Takto podaná žaloba podľa neho evokovala finančnú motiváciu uplatnenia nároku a potláčala satisfakčnú funkciu tohto inštitútu. Žalobcovia paušalizovali sumy nemajetkovej náhrady bez ohľadu na rozdielnosť prežívania vzťahu so zomrelou. Žalobcovia nezohľadnili intenzitu vzťahu jednotlivých žalobcov so zomrelou, nevysporiadali sa s hmotnou závislosťou žalobcov na zomrelej, nezohľadnili vek zomrelej a pozostalých a ani nepreukázali, že iné formy satisfakcie je potrebné považovať za nedostačujúce. Žalovaný tvrdil, že pre určenie výšky peňažného zadostučinenia je potrebné skúmať aj majetkové pomery páchatel'a trestného činu - O. S.. Žalovaný tiež namietal, že výšky požadovaného finančného plnenia nezodpovedajú rozhodovacej praxi súdov v obdobných prípadoch. Žalovaný tiež uviedol, že sa necíti byť pasívne vecne legitimovaný v zmysle zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o PZP“), keďže podľa uvedeného zákona sa nemajetková ujma nenahrádza, keďže Zákon o PZP tento pojem nepozná. Žalovaný tiež vzniesol námietku premlčania voči uplatnenému nároku, keďže k úmrtiu zomrelej došlo 06.03.2018 a k podaniu žaloby dňa 22.04.2020, teda po uplynutí subjektívnej dvojročnej premlčacej doby.

5. Prvostupňový súd rozhodol o nároku žalobcov rozsudkom č.k. 12C/19/2020-156 zo dňa 15.03.2022 tak, že žalobu v celom rozsahu zamietol a žalovanému priznal voči žalobcom 1/ až 7/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. Na základe odvolania žalobcov 1/ až 7/ Krajský súd v Žiline uznesením č.k. 7Co/136/2022-207 zo dňa 25.01.2023 rozsudok prvostupňového súdu v celom rozsahu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

6. Počas konania dňa 23.04.2022 zomrel žalobca 1/. Z uznesenia Okresného súdu Ružomberok sp. zn. 2D/65/2022, Dnot 375/2022 zo dňa 20.09.2022 bolo zistené, že dedičmi po nebohom žalobcovi 1/ sú výlučne žalobkyňa 2/, žalobca 3/, žalobca 4/, žalobca 5/, žalobca 6/ a žalobkyňa 7/. Súd následne vydal uznesenie č.k. 12C/19/2020-250 zo dňa 31.05.2023, na základe ktorého rozhodol o pokračovaní v konaní s týmito žalobcami ako právnyimi nástupcami žalobcu 1/.

7. Súd rozhodol o pokračovaní so všetkými právnymi nástupcami žalobcu 1/ a nie len s pokračovaním so žalobkyňou 2/ a žalobcami 3/, 4/ a 5/ podľa § 15 Občianskeho zákonníka z nasledovných dôvodov: Podľa názoru súdu § 15 Občianskeho zákonníka upravuje špecifickú situáciu, keď došlo k zásahu do ochrany osobnosti zosnulého a zosnulý sa už v dôsledku svojej smrti nemôže proti takémuto zásahu brániť. Pre tieto prípady zákon špecificky definuje osoby, ktorú sú oprávnené sa domáhať ochrany osobnosti zosnulého. V súdenom prípade sa však sám žalobca 1/ začal ešte za svojho života domáhať ochrany svojej osobnosti, svoj nárok si riadne uplatnil v tomto konaní a nie je potrebné, aby tento nárok opäť uplatňovali osoby definované v § 15 Občianskeho zákonníka. Výkladom § 15 Občianskeho zákonníka nemožno ani dospieť k záveru, že už uplatnený nárok na nemajetkovú ujmu prechádza automaticky na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka. Nič na situácii nemení ani to, že nárok ešte nebol súdmi právoplatne priznaný, podstatné je to, že nárok bol uplatnený. Od podania žaloby žalobcom 1/ tento v zásade nemohol ovplyvniť dĺžku súdneho konania. Zároveň prihliadnuc na charakter nároku je zrejmé, že zásah, ktorý utrpel každý zo žalobcov je čisto osobnej povahy. Zásah do osobnostných práv žalobcu 1/, t.j. najmä žiaľ nad smrťou dcéry, nezvyšuje úroveň žiaľu, ktorú prežívali/prežívajú žalobcovia 2/, 3/, 4/ a 5/, nemožno preto o príslušný podiel na náhrade nemajetkovej ujmy žalobcu 1/ zvyšovať náhradu nemajetkovej ujmy žalobcov 2/, 3/, 4/ a 5/. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnený žalobcom 1/ je v tomto konaní samostatným nedeliteľným nárokom, ktorý nezanikol smrťou žalobcu 1/. V dôsledku jeho úmrtia mu však nemohol byť priznaný a muselo byť o ňom rozhodované ako o súčasť dedičstva po nebohom žalobcovi 1/.

8. Žalobca 1/ zomrel v čase medzi vydaním pôvodného prvostupňového rozsudku a vydaním zrušujúceho uznesenia krajského súdu. Krajský súd konal so žalobcom 1/ ako s účastníkom konania napriek tomu, že bol v čase vydania uznesenia krajského súdu už mŕtvy. Z uznesenia o prejednaní dedičstva po žalobcovi 1/ však vyplýva, že jedinými dedičmi po žalobcovi 1/ sú ostatní žalobcovia, t.j. žalobcovia 2/ až 7/. Z uvedeného dôvodu možno považovať okruh účastníkov konania v čase rozhodovania krajského súdu za úplný. Následne si uznesenie krajského súdu prevzali prostredníctvom právneho zástupcu tiež všetci účastníci na strane žalobcov, t.j. žalobcovia 2/ až 7/ a preto bolo uvedené uznesenie krajského súdu riadne doručené všetkým účastníkom konania a boli tak splnené podmienky na ďalšie pokračovanie v konaní na prvostupňovom súde.

9. Súd vo veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín tvoriacich súdny spis, výsluchom žalobcu 3/, žalobcu 4/, žalobcu 5/, žalobcu 6/ a žalobkyne 7/, obsahom listín tvoriacich súdny spis Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/135/2018.

10. Súd v pôvodnom prvostupňovom konaní nevykonal dôkaz výsluchom žalobcov 1/ a 2/ nakoľko tí pre svoj vysoký vek a zlý zdravotní stav neboli schopní dostaviť na výsluch, a tiež z obavy, že výsluch ohľadom dôsledkov spojených so smrťou ich dcéry by na nich pôsobil traumatizujúco. Po vrátení veci na prvostupňový súd nebolo už možné dôkaz výsluchom žalobcu 1/ vykonať v dôsledku jeho úmrtia a na výsluchu žalobkyne 2/ žalobcovia netrvali z dôvodov uvedených v predošlej vete. Súd tiež nevykonal dôkaz výsluchom O. S., nakoľko ten dňa XX.XX.XXXX zomrel. Súd nevykonal ani dôkaz navrhovaný žalovaným na preukázanie volaní prostredníctvom aplikácie Skype, ktorý sa žalobkyňi 7/ nepodarilo napriek jej snahe zabezpečiť. Súd má za to, že uvedený dôkaz nie je v občianskoprávnom konaní ani možné objektívne zabezpečiť v primeranom čase a bez vynaloženia značných výdavkov.

11. Medzi stranami nebolo sporné, že nebohá I. C., nar. XX.XX.XXXX, zomrela dňa XX.XX.XXXX v HNšP Trstená na následky zranení, ktoré utrpela pri dopravnej nehode dňa 05.03.2018. Uvedenú dopravnú nehodu zapríčinil O. S., nar. XX.XX.XXXX, za čo bol aj Okresným súdom odsúdený Námestovo na nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere tri roky a štyri mesiace. Voči uvedenému rozsudku sa O. S. odvolal. O. S. zomrel počas odvolacieho konania dňa XX.XX.XXXX, Krajský súd v Žiline preto rozhodol o zastavení trestného konania voči nemu. Poistovňou, v ktorej bol O. S. povinne zmluvne poistený pre prípad zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, v čase keď spôsobil tragickú dopravnú nehodu bol žalovaný.

12. Podľa § 13 Občianskeho zákonníka:

(1) Fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov do práva na ochranu jeho osobnosti, aby sa odstránili následky týchto zásahov a aby mu bolo dané primerané zadostučinenie.

(2) Pokiaľ by sa nezdalo postačujúce zadostučinenie podľa odseku 1 najmä preto, že bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo jeho vážnosť v spoločnosti, má fyzická osoba tiež právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

(3) Výšku náhrady podľa odseku 2 určí súd s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo.

Podľa § 4 ods. 1, 2 a 4 Zákona o PZP:

(1) Poistenie zodpovednosti sa vzťahuje na každého, kto zodpovedá za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla uvedeného v poisťovnej zmluve.

(2) Poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu

a) škody na zdraví a nákladov pri usmrtení,

b) škody vzniknutej poškodením, zničením, odcudzením alebo stratou vecí,

c) účelne vynaložených nákladov spojených s právnym zastúpením pri uplatňovaní nárokov podľa písmen a), b) a d), ak poisťovateľ nesplnil povinnosti uvedené v § 11 ods. 6 písm. a) alebo písm. b) alebo poisťovateľ neoprávnene odmietol poskytnúť poisťné plnenie, alebo neoprávnene krátil poskytnuté poisťné plnenie,

d) ušlého zisku.

(4) Poistený má právo, aby poisťovateľ za neho poskytol poškodenému poisťné plnenie v rozsahu podľa odseku 2, ak ku škodovej udalosti, pri ktorej táto škoda vznikla a za ktorú poistený zodpovedá, došlo v čase trvania poistenia zodpovednosti, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 15 ods. 1 Zákona o PZP:

Náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

13. Článok 3 ods. 1 smernice Rady 72/166/EHS z 24. apríla 1972 ..., článok 1 ods. 1 a 2 druhej smernice Rady 84/5/EHS z 30. decembra 1983 ... zmenenej a doplnenej smernicou 2005/14/ES a článok 1 prvý odsek tretej smernice Rady 90/232/EHS zo 14. mája 1990... sa majú vykladať v tom zmysle, že povinné poistenie zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla má pokrývať aj náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej blízkym osobám obetí usmrtených pri dopravnej nehode, ak jej náhradu na základe zodpovednosti poisteného za škodu upravuje vnútroštátne právo uplatniteľné v spore vo veci samej. (rozsudok Európskeho súdneho dvora z 24. 10. 2013 vo veci Haasová/Petrík, Holingová, sp. zn. C-22/12)

Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv pozostalých obete dopravnej nehody spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná. (rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 MCdo 1/2016, R 61/2018)

Právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života (§ 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) vzniknutej usmrtením blízkej osoby pri dopravnej nehode motorovým vozidlom je nárokom hradeným z povinného zmluvného poistenia podľa zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022, R 3/2022)

14. Súd sa musel najprv vysporiadať s existenciou alebo neexistenciou pasívnej vecnej legitimácie žalovaného v tomto konaní. Súd má za to, že pojem škoda používaný v Zákone o PZP je potrebné vykladať extenzívne v tom zmysle, že tento pojem zahŕňa aj nemajetkovú ujmu, ktorej náhrada patrí pozostalým po usmrtenej osobe z titulu občianskoprávnej zodpovednosti za zásah do osobnostných práv pozostalých spočívajúci v zásahu do ich práva na nerušený súkromný a rodinný život. Eurokonformným výkladom Zákona o PZP sledujúc účel a ako aj text Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES z 16.09.2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti súd dospel k názoru, že pre účely výkladu Zákona o PZP je potrebné nemajetkovú ujmu spočívajúcu v zásahu do osobnostných práv pozostalých zahrnúť pod pojem škoda, tak ako ho má na mysli Zákon o PZP. Vychádzajúc z takto vymedzeného

pojmu škoda, boli žalobcovia v zmysle § 15 ods. 1 Zákona o PZP oprávnení uplatniť si svoj nárok na náhradu škody priamo proti žalovanému ako poisťovateľovi škodcu O. S. a to bez ohľadu na to, či si ju zároveň uplatnili voči O. S.. Na základe uvedeného je daná pasívna vecná legitímácia žalovaného v tomto konaní.

15. Podľa § 104 Občianskeho zákonníka, pri právach na plnenie z poistenia začína plynúť premlčacia doba za rok po poistnej udalosti.

16. Premlčacia doba na jeho (právo na náhradu nemajetkovej ujmy zásahom do súkromného a rodinného života) uplatnenie začína plynúť rok po poistnej udalosti (§ 104 Občianskeho zákonníka). (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022, R 3/2022)

Ustanovenie § 15 ods. 2 Zákona o PZP (ktoré má charakter lex specialis) je potrebné vykladať tak, že na premlčanie nároku na náhradu škody i na premlčanie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy platí rovnaká právna úprava vo vzťahu k osobe, ktorá škodu spôsobila (škodcovi), i vo vzťahu k poisťovateľovi (poisťovní) tejto osoby a v tomto smere, že vo vzťahu k obidvom subjektom sa aplikuje právna úprava premlčania, vyplývajúca z § 101 Občianskeho zákonníka (ktorá má charakter lex generalis), podľa ktorej sa toto právo premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe, pretože právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom nemajetkovej povahy.

(uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/102/2017 zo dňa 23.04.2020, obdobne aj ďalšie rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Cdo/194/2011, sp. zn. 5Cdo/265/2009, sp. zn. 8Cdo/24/2017)

17. Z výpovedí žalobcov 3/ až 7/ bolo zistené, že o dopravnej nehode I. C. sa dozvedeli žalobcovia bezprostredne po tom čo k nej došlo. Žalobca 6/ sa dostavil na miesto nehody ešte v ten deň, keď bol vrak osobného motorového vozidla zosnulej ešte na mieste nehody. O úmrtí I. C. sa všetci žalobcovia dozvedeli v deň jej smrti, t.j. XX.XX.XXXX. O skutočnosti kto pravdepodobne dopravnú nehodu spôsobil sa tiež dozvedeli v tom istom čase, resp. v čase bezprostredne nasledujúcom. Žalobcovia 6/ a 7/ si uplatnili náhradu škody v trestnom konaní pri výsluchu dňa 14.06.2018 (č.l. 32 a 36 spisu sp. zn. 6T/135/2018), pričom rozsudkom Okresného súdu sp. zn. 6T/135/2018 z 13.06.2019 boli odkázaní na uplatnenie si svojho nároku v civilnom procese.

18. Nakoľko žalovaný vzniesol voči žalobcami uplatneným nárokom námietku premlčania, súd sa musel vysporiadať najskôr s touto námietkou. V zmysle uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 7Cdo/252/2021 zo dňa 31.03.2022 (R 3/2022), premlčacia doba na uplatnenie náhrady nemajetkovej ujmy začína plynúť rok po poistnej udalosti. Zároveň právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je právom nemajetkovej povahy, ktoré sa premlčuje vo všeobecnej trojročnej premlčacej dobe. Premlčacia doba tak začala žalobcom plynúť jeden rok po tom čo došlo k úmrtiu I. C., t.j. XX.XX.XXXX. Žalobcovia podali žalobu dňa 22.04.2020, t. j. pred uplynutím trojročnej premlčacej doby, ktorá by uplynula až 06.03.2022. Nemožno preto konštatovať, že uplatnený nárok je premlčaný.

19. Z vykonaného dokazovania súd zistil, nasledovný skutkový stav:

20. Žalobca 3/ je bratom zomrelej I. C.. Podľa jeho vyjadrení mal so sestrou výborný vzťah, rozumeli si po stránke kultúry a športu. Žalobca 3/ je folklorista, navštevovali preto spolu aj folklórne slávnosti. Stretávali sa spolu u rodičov, tam posedeli, a pogrilovali. U žalobcu 4/ na chate mávali 2-3 dňové posedenia. So zomrelou sa vedel porozprávať o všetkom. Stretávali sa minimálne raz za dva týždne. Chodievali dosť aj na turistiku po okolí. Sestra mu chýba, často si na ňu spomína.

21. Žalobca 4/ je bratom zomrelej I. C.. On je najmladším zo súrodencov a I. C. ako najstaršia zo súrodencov sa o neho v detstve do veľkej miery starala. Keď sa jej narodil syn, chodil jej s ním pomáhať, starať sa o byt, opraviť poruchy, s rodičmi ju navštevovali každý týždeň. Pomáhal jej počas je problémov v manželstve, následne po rozvode jej pomáhal s kúpou bytu, so všetkými náležitosťami okolo toho, poskytol jej v súvislosti s tým aj finančnú pomoc a zabezpečenie úveru. Aj v čase pred jej smrťou sa navštevovali bežne cez týždeň, cez víkendy. Hoc mala sestra svoju rodinu, vždy prišla aj k nim. Nemali medzi sebou hádky ani konflikty. So zomrelou mali v pláne kúpiť si karavan a chceli spolu cestovať.

Karavan síce žalobca 4/ kúpil, ale vzhľadom k smrti I. C. ho aj predal. Zomrelá chodievala aj s deťmi a vnúčatami na chalupu, ktorú vlastní žalobca 4/. Svoj vzťah so sestrou hodnotí ako výnimočný.

22. Žalobca 5/ je bratom zomrelej I. C.. Žalobca 5/ sa stotožnil s tým, čo uviedli žalobcovia 3/ a 4/. Uviedol, že so sestrou chodievali na túry. On sa s ňou radil o hocijakých veciach, lebo ona mala prehľad a bystrý úsudok. Ona bola ako taký ich radca. Sestra mu stále chýba.

23. Žalobca 6/ je synom zomrelej I. C.. Žalobca 5/ sa stotožnil s vyjadreniami žalobcov 3/, 4/ a 5/. Istý čas žil v R., v čase smrti matky však už žil v H., tak ako zomrelá. Bol jej pravou rukou, pomáhal jej pri všetkých jej životných situáciách. Keď išla matka na operáciu srdca, dala mu všetky inštrukcie, aby vedel kde má poisťky, bankové karty, účty. Ohľadom jej domácnosti vedel všetko. Kým býval v R. nebyvali spolu každý týždeň, no zomrelá nikdy nezabudla na sviatky jeho detí. Po tom, čo sa presťahoval do H., stretávali sa 2-3 krát za týždeň. Stále boli spolu v kontakte. On mal kľúče od jej bytu a ona od jeho. On aj matka mali psov (jorkšírskych teriérov) a veľa si ohľadom nich radili. Pomáhal jej s kúpou a predajom prvého auta, kúpou a odprataním vraku druhého auta, zariaďoval pohreb. Odvtedy čo sa matka rozviedla trávil s ňou každé Vianoce. V čase smrti matky s ňou riešil organizáciu oslavy jej 65. narodenín, no nakoniec organizoval pohreb a kar.

24. Žalobkyňa 7/ je dcérou zomrelej I. C.. Žalobkyňa 7/ bola súčasťou rozvodu matky, jej trápenia sa s otcom žalobkyne 7/. V tom čase bol už brat (žalobca 6/) ženatý a nežil s nimi. Ona bola pre matku búrlivou vrbou a matka pre ňu. Vedeli o sebe všetko. Žalobkyňa 7/ žije v Plzni, bola preto s matkou skôr v telefonickom kontakte, osobne sa stretávali však minimálne raz za 3 mesiace. Boli v kontakte 2-3 do týždňa, boli to niekedy aj hodinové hovory cez telefón alebo aplikáciu Skype. Spomedzi rodiny žijúcej na Slovensku mala žalobkyňa 7/ najväčšiu oporu v matke. Chodili spolu na výlety, nakupovať, na kávu, koláč, vždy sa porozprávali. Chodili aj na prechádzky so psami, na huby. Zomrelá chcela veľmi vidieť Taliansko a tak žalobkyňa 7/ ju tam plánovala zobrať, no smrť matky jej to prekazila. Obdobie smrti matky bolo komplikované aj pre rodinu žalobkyne 7/, pretože len 3 týždne po smrti zomrelej starej matky robila dcéra žalobkyne 7/ prijímačky na strednú školu.

25. Žalobca 1/ bol otcom zomrelej a žalobkyňa 2/ je matkou zomrelej. Súd nevykonal výsluch žalobcov 1/ a 2/ z dôvodov uvedených v ods. 10 tohto odôvodnenia. Napriek tomu, že súd ich výsluch nevykonal, bolo možné rozhodujúce skutočnosti potrebné pre toto konanie zistiť aj z výsluchov ostatných žalobcov, t.j. detí a vnúčat žalobcov 1/ a 2/. Žalobcovia 1/ a 2/ boli už v čase smrti ich dcéry vyššieho veku a mali zdravotné problémy. Zomrelá medzi súrodencami prevzala úlohu toho súrodenca, ktorý poskytoval rodičom starostlivosť. Kým zomrelá pracovala chodievala za rodičmi do U. minimálne raz do týždňa, následne keď už bola zomrelá na starobnom dôchodku, tak chodievala sa starať o rodičov aj častejšie, resp. u nich aj niekoľko dní prespávala. Zomrelá bola vyučená lekárnička a preto ju ohľadom liekov ako aj ošetrovania žalobcovia 1/ a 2/ v plnej miere rešpektovali. Najťažšie zo všetkých prežíva smrť zosnulej žalobkyne 2/ ako jej matka. Tá sa vždy pri príchode žalobcu 6/ rozplače. Žalobkyňa 2/ chýba dcéra aj z dôvodu, že sa nemá komu vyžalovať so ženskými problémami.

26. Z rozsudku Okresného súdu Námestovo č.k. 6T/135/2018-375 zo dňa 13.06.2019 ako aj priloženého spisu Okresného súdu Námestovo sp. zn. 6T/135/2018 bolo zistené, že dopravnú nehodu zaviniel výlučne O. S., a to svojou arogantnou, bezohľadnou rýchlou jazdou, nerešpektujúc obmedzenie rýchlosti v danom úseku cesty a zároveň aj nerešpektujúc vodorovné dopravné značenie, ktoré v danom úseku zakazuje predchádzanie. Zomrelá ako vodička osobného motorového vozidla Škoda Fabia nemohla vzniku kolízie zabrániť, na vozovke sa pohybovala zodpovedne, vozidlo viedla predpísanou rýchlou, na nehode nemala spoluzavinenie. O. S. len tri mesiace po tom čo spôsobil dopravnú nehodu pri ktorej zomrela I. C. bol účastný na dopravnej nehode, pri ktorej opätovne prekročil rýchlosť. Z výsluchov žalobcov vyplynulo, že O. S. sa za smrť I. C. žalobcom, ako jej najbližším osobám, nikdy neospravednil a neprejavil skutočnú ľútosť. O. S. na pojednávaní vo veci sp. zn. 6T/135/2018 dňa 13.06.2019 síce vyhlásil, že je vinný a v záverečnej reči uviedol, že je mu to nesmierne ľúto, uvedené vyhlásenie však súd v tomto konaní vyhodnocuje len ako účelové vyhlásenie za účelom dosiahnutia čo najnižšieho trestu. Uvedený názor súdu má oporu okrem iného aj v tom, že žalovaný vykonal takéto vyhlásenie len pre súd, nikdy nie adresujúc ho pozostalým, zároveň, že pokračoval vo svojom konaní, keď už o 3 mesiace bol opäť účastný dopravnej nehody, pri ktorej mu bola zistená vyššia ako povolená rýchlosť a odmietol niesť zodpovednosť za svoje konanie, keď neprijal nepodmienečný trest a požadoval len podmienečný

trest spolu so zákazom činnosti, čo by bolo zjavne neadekvátne k následkom jeho konania ako aj miere a spôsobu jeho zavinenia.

27. Súd vyhodnotil výpovede žalobcov 3/ až 7/ ako dôveryhodné, vzájomne do seba zapadajúce. Nemožnosť vykonania dôkazu preukazujúcej komunikáciu zosnulej a žalobne 7/ prostredníctvom aplikácie Skype nevyhodnotil súd ako nepreukázanie tvrdených skutočností a to aj z dôvodov uvedených v ods. 10 tohto odôvodnenia.

28. Zásah do osobnostných práv spôsobený stratou blízkeho človeka sa prejavuje výhradne vo vnútornej psychickej sfére zasiahnutej osoby. Takéto vnútorné negatívne prežívanie pokiaľ, neprerastie do lekárske diagnostikovateľných stavov, nie je objektívne zachytiteľné a teda ani nijako kvantitatívne merateľné. Súd tak musí pri rozhodovaní o existencii nároku pozostalých a jeho výške rozhodovať s prihliadnutím na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo, ktoré posudzuje z objektívneho hľadiska.

29. Vo vzťahu k žalobcom 1/ a 2/, ako rodičom nebohej bezpochyby došlo smrťou dcéry k výraznému zásahu do ich psychiky. Žalobcovia 1/ a 2/ a zosnulá sestra nebývali v spoločnej domácnosti, ale zomrelá dcéra ich veľmi často navštevovala, niekedy u nich aj niekoľko dní prespávala. Neboli na seba vzájomne finančne odkázaní. Vzhľadom k vysokému veku žalobcov 1/ a 2/ a k tomu pridruženým zdravotným problémom im však nebohá poskytovala čiastočnú osobnú opateru a starostlivosť o ich domácnosť. Spomedzi všetkých detí žalobcov 1/ a 2/ (zomrelá, žalobca 3/, žalobca 4/, žalobca 5/) prejavovala o žalobcov 1/ a 2/ najvyššiu mieru záujmu a starostlivosti. Pre žalobkyňu 2/ bola v rámci rodiny aj najlepšou dôverníčkou. Bolo preukázané, že žalobkyňa 2/ dodnes nesie smrť dcéry veľmi ťažko, a to isté bolo možno povedať aj o žalobcovi 1/ do jeho smrti.

30. Žalobca 3/ a žalobca 5/ udržiavali v rámci ostatných žalobcov so zomrelou najmenej intenzívny kontakt. Neboli so zomrelou sestrou a vice versa finančne ani nijak inak vzájomne odkázaní, každý býval vo vlastnej domácnosti. Udržiavali však primerané rodinné vzťahy vzájomnými stretnutiami, posedeniami a spoločnými aktivitami. Vzájomne si plne dôverovali a radili sa. Hoc už majú žaloba 3/ ako aj žalobca 5/ vlastné rodiny, je nepochybné, že smrť ich sestry zasiahla aj do ich životov a do životov ich rodín.

31. Žalobca 4/ udržiaval so zomrelou v rámci jej súrodencov najbližší a najintenzívnejší vzťah. Neboli so zomrelou sestrou a vice versa finančne ani nijak inak vzájomne odkázaní, každý býval vo vlastnej domácnosti. Osobne aj finančne jej pomáhal v čase jej rozvodu, mali spoločné aktivity, zomrelá aj so svojou rodinou chodievali na jeho chatu a nakoľko v tom čase už nemali životných partnerov, mali aj spoločné cestovateľské plány do budúcnosti, ktoré smrť I. C. prekázala. Vzhľadom k uvedenému, súd vyhodnotil zásah do osobnej sféry žalobcu 4/, oproti zásahom do osobných sfér ostatných dvoch bratov zosnulej (žalobcu 3/ a žalobcu 5/) ako závažnejší a preto mu priznal aj vyššiu náhradu nemajetkovej ujmy.

32. Žalobca 6/ bol spolu so žalobcami 1/ a 2/ v najbližšom osobnom kontakte s nebohú. Žalobca 6/ býval v bydlisku jeho nebohej matky. Pomáhal jej so zabezpečením bytu, jeho údržbou, kúpami áut, a mnohými ďalšími životnými situáciami. Bol jej oporou pri jej zdravotných problémoch. Matka mu plne dôverovala. Mali spoločné záľuby - turistika, chov psov. So zomrelou matkou nebol a vice versa finančne ani nijak inak vzájomne odkázaný, každý z nich býval vo vlastnej domácnosti. Hoc žalobca 6/ je už dospelý a má vlastné deti, najmä v posledných rokoch pred smrťou jeho matky udržiavali spolu veľmi intenzívny vzťah.

33. Žalobkyňa 7/ vzhľadom k svojmu bydlisku v Plzni nebola so zosnulou matkou v takom častom osobnom kontakte, ale niekoľko krát za týždeň boli v kontakte cez telekomunikačné prostriedky. Matku považovala za najbližšieho človeka v rámci jej rodiny, z ktorej pochádza. Smrť matky nepochybne zasiahla aj do života jej súčasnej rodiny a to o to viac, že žalobkyňa 7/ ako aj žalobca 6/ neudržiujú s ich otcom riadny kontakt.

34. Ohľadom závažnosti zásahu do osobnostných práv žalobcov súd konštatuje, že žiaden zo žalobcov nebol finančne odkázaný na nebohú I. C. ani žiaden zo žalobcov nezdial s nebohú spoločnú domácnosť. Vo vzťahu k osobnej starostlivosti boli na ňu čiastočne odkázaní žalobca 1/ a žalobkyňa 2/. Zásah do osobnostných práv však v tomto prípade nemožno vnímať len ako zásah do praktických

záležitosti bežného života žalobcov, ale jeho súčasťou je aj zásah do ich psychickej pohody a životného šťastia, ako aj zásah do budúcich interakcií alebo so žalobcami, ktoré zásahy následne znižujú kvalitu života žalobcov. Strata blízkej osoby, o to viac keď je zapríčinená nezodpovedným konaním niekoho iného je zásahom, ktorý pôsobí na dotknuté osoby dlhodobo, a hoc časom sa táto rana zaceluje, nikdy nedôjde k jej úplnému zaceleniu.

35. Vo vzťahu k okolnostiam činu, ktorý viedol k zásahu do práv žalobcov, súd konštatuje, že smrteľnú nehodu spôsobil v plnej miere O. S. svojou nezodpovednou a arogantnou jazdou nerešpektujúcou pravidlá cestnej premávky, nemajúc rešpekt k životu iných účastníkov cestnej premávky. Nebohá I. C. dodržala všetky pravidlá, nehode zabrániť nemohla a tak k jej smrti došlo bez jej čo i len marginálnej spoluúčasti. Škodca O. S. nikdy neprejavil skutočnú ľútosť nad svojim konaním.

36. Ohľadom výšky primeranej náhrady pre pozostalé osoby v prípade dopravných nehôd je prax súdov nejednotná. Pri intenzívnejších vzťahoch s primárnou obeťou a značnom zásahu do práv pozostaleho priznávajú súdy zväčša sumy v nižších desaťtisícoch eur, pri menej intenzívnych vzťahoch s primárnou obeťou zväčša v jednotkách tisíc eur.

37. Súd je toho názoru, že výšku náhrady nemajetkovej ujmy v jednotlivých typoch porušenia osobnostných práv je potrebné vnímať komplexne s prihliadnutím na celospoločensky akceptovateľnú hierarchiu chránených hodnôt, ako aj na okolnosti za ktorých k zásahu do práv došlo. Nie je možné len mechanicky vyčleniť niektoré druhy zásahov do akýchsi množín a v rámci nich určovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy, pokiaľ výšky nemajetkových náhrad určených v rámci týchto množín aspoň rámcovo nekopírujú hierarchiu chránených hodnôt.

38. Súd komparoval aj nedávnu rozhodovaciu prax Krajského súdu v Žiline ohľadom otázky náhrady nemajetkovej ujmy pre pozostalých v dôsledku smrti. Vo vzťahu k náhradám zapríčinených smrťou pri dopravnej nehode súd odkazuje na ods. 36 tohto odôvodnenia. V rozsudku Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/122/2022 súd priznával náhradu v dôsledku vyššej moci - útoku voľne žijúceho pôvodného druhu živočicha (medveďa hnedého). Napriek rôznej intenzite vzťahov primárnej obeť a pozostalých v tomto a v spomínanom prípade však podľa názoru súdu nemožno úplne abstrahovať od posúdenia toho či k smrti došlo v dôsledku vyššej moci alebo v dôsledku vedomého protiprávneho konania. Hoc smrť blízkej osoby je vždy pre pozostaleho traumatizujúca, z objektívneho hľadiska je potrebné zohľadniť aj okolnosti, za ktorých k nej došlo. Podľa názoru súdu nemôže byť za hypoteticky rovnakej intenzity vzťahu zomrelého a pozostaleho priznaná pozostalemu nižšia náhrada nemajetkovej ujmy v prípadoch kde došlo k smrti vedomým konaním majúcim charakter trestného činu osobou plne ovládajúcou svoje konanie ako v prípadoch spôsobených niektorou zo zložiek prírody. Prírodné zložky nie sú na rozdiel od vedomého protiprávneho konania (nedodržiavanie pravidiel cestnej premávky) ľudskou vôľou ovládateľné, sú neovplyvniteľné alebo sú ovplyvniteľné len čiastočne, a to bez ohľadu na to, že zákon pre niektorú z nich ustanovuje zodpovednostný subjekt. Súd musí vyhodnocovať zásahy do práv jednotlivca bez ohľadu na frekvenciu výskytu neželaného javu (cca 230 mŕtvych / 1 rok v dôsledku dopravných nehôd verzus 1 mŕtv / cca 100 rokov v dôsledku napadnutia medveďa) a bez ohľadu na celospoločenskú príťažlivosť, resp. všednosť témy.

39. Odhliadnuc o individuálneho posudzovania každého jedného súdeného prípadu, je z hľadiska elementárnej spravodlivosti neudržateľné pokiaľ súdy priznávajú za zásahy spočívajúce v ohováraní alebo šírení nepravd, za situácie kedy takýto zásah nemá na ďalší profesijný život dotknutých osôb reálny dopad, náhrady nemajetkovej ujmy vo vyšších desaťtisícoch príp. aj nižších státisícoch eur, a na druhej strane pri zásahu do práva hierarchicky najvyššieho, t.j. práva na život, prisudzujú neraz náhrady nemajetkovej ujmy v rozsahu nižších desaťtisícov eur, ba až jednotiek tisíc eur.

40. Na základe vyššie uvedených skutkových zistení a úvah, zohľadňujúc závažnosť vzniknutej ujmy na strane žalobcov spočívajúcej v smrti blízkej osoby a s tým súvisiacim šokom, smútkom, pocitmi úzkosti, stratenými príležitosťami budúcich interakcií a tiež stratou osoby poskytujúcej opateru a okolností, za ktorých k porušeniu práv došlo, súd ustálil ako primerané výšky nemajetkových náhrad, tak ako sú uvedené vo výrokovej časti rozsudku. V zmysle vyššie uvedených úvah by súd priznanie nižších náhrad považoval za nespravodlivé.

41. Súd žalobu čiastočne zamietol v časti nárokov žalobcov 3/ a 5/, pri ktorých súd vyhodnotil ich vzťah so zomrelou za menej intenzívny ako u ostatných žalobcov a z toho dôvodu vyhodnotil aj zásah do ich osobnostných práv za nižší ako u ostatných žalobcov.

42. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

Podľa § 262 ods. 1 CSP, o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

43. Žalobcovia boli z procesného hľadiska úspešnou stranou sporu. Čiastočný neúspech žalobcu 3/ a žalobcu 5/ nemožno považovať za úspech žalovaného. Nárok bol žalobcom 3/ a 5/ priznaný, avšak jeho výška závisela výlučne od posúdenia súdu a uplatnený nárok žalobcov 3/ a 5/ sa ani rámcovo nelíšil od sumy im priznanej. Súd preto zaviazal žalovaného k úhrade náhrady trov súdneho konania, ktoré vznikli žalobcom, vo výške 100%. O výške náhrady trov konania rozhodne súd samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník, v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie skončí.

### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu možno podať odvolanie v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na Okresnom súde Námestovo. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (§ 127 CSP) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 a 2 CSP) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Ak povinný dobrovoľne nesplní povinnosť uloženú týmto rozhodnutím, môže oprávnený podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku (zákon č. 233/1995 Z.z.).